

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від _____ 2021 р. № _____

Київ

**Про схвалення Концепції запровадження та розвитку
ринку зелених облігацій в Україні**

1. Схвалити Концепцію запровадження та розвитку ринку зелених облігацій в Україні, що додається.
2. Міністерству енергетики разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та подати у місячний строк проект плану заходів щодо реалізації Концепції, схваленої цим розпорядженням.
3. Рекомендувати Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку та Національному банку надавати необхідну підтримку під час розробки проекту плану заходів щодо реалізації Концепції, схваленої цим розпорядженням.

**Прем'єр-міністр
України**

Д. ШМИГАЛЬ

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів
України
від _____ 2021 р. № _____

КОНЦЕПЦІЯ

запровадження та розвитку ринку зелених облігацій в Україні

Загальні положення

З прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» № 738-IX від 19.06.2020 в Україні запроваджено новий вид фінансових інструментів – зелені облігації та встановлено правила для учасників відповідного ринку.

Законодавством України встановлено, що зелені облігації – це облігації, проспект (рішення про емісію, а для державних облігацій України – умови розміщення) яких передбачає (передбачають) використання залучених коштів виключно на фінансування проєкту екологічного спрямування або окремого його етапу. При цьому проєктом екологічного спрямування – є проєкт у сфері альтернативної енергетики, енергоефективності, мінімізації утворення, утилізації та переробки відходів, впровадження екологічно чистого транспорту, органічного землеробства, збереження флори і фауни, водних і земельних ресурсів, адаптації до змін клімату, а також інший проєкт, спрямований на захист навколишнього природного середовища, впровадження екологічних стандартів, скорочення викидів у навколишнє природне середовище.

Проблема, яка потребує розв'язання

Енергоємність української економіки в два-три рази перевищує середнє значення цього показника в європейських країнах. За останні 20 років європейські країни кардинально скоротили споживання енергоресурсів, в Україні ж значна їхня частка досі витрачається дарма через зношеність фондів, застаріле обладнання, втрати в електромережах та теплових мережах. Високі витрати енергії створюють надлишкове навантаження на підприємства та знижують їхню конкурентоспроможність, а неенергоефективні технології спричиняють значні викиди CO₂ в атмосферу.

Протягом тривалого часу економічний розвиток держави супроводжувався низькою пріоритетністю питань захисту довкілля та незбалансованою експлуатацією природних ресурсів, що унеможливило досягнення збалансованого (сталого) розвитку. Основними причинами виникнення цієї проблеми з боку держави стало:

переважання ресурсо- та енергоємних галузей у структурі економіки із

здебільшого негативним впливом на довкілля;

фізичне та моральне зношення основних фондів у всіх галузях національної економіки;

неефективна система державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів;

незадовільний контроль за дотриманням природоохоронного законодавства;

неврахування наслідків для довкілля у законодавчих та нормативно-правових актах органів виконавчої влади;

недостатнє фінансування природоохоронних заходів з державного та місцевих бюджетів.

З боку приватного сектора основною причиною виникнення цієї проблеми досі залишається недостатність фінансових ресурсів для здійснення інвестицій в еко-модернізацію свого виробництва. Ця проблема посилювалася неможливістю залучення довгострокових фінансових ресурсів за прийнятною вартістю, а також відсутністю на ньому фінансових інструментів, призначених для фінансування екологічних проєктів.

Прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» № 738-ІХ від 19.06.2020 та встановлення правових засад для обігу зелених облігацій в Україні ще не гарантує ефективне використання цього фінансового інструменту усіма категоріями емітентів. Досвід країн світу з організації та розвитку ринку зелених облігацій доводить, що їх ефективне застосування можливе у разі вироблення та впровадження єдиної цілісної політики, що буде гармонізована з міжнародним законодавством, та яка враховуватиме провідні світові практики, а також особливості національних умов, можливостей, потреб і пріоритетів. В більшості країн це вимагало розробку відповідних національних керівництв, визначення стимулюючих політик та встановлення нових міжнародних стандартів інвестування.

Організація та розвиток ринку зелених облігацій – крос-секторальне завдання, що охоплює не тільки питання фондового ринку, цінних паперів та фінансів, а також енергетику, промисловість, транспорт, водне і житлово-комунальне господарство, агропромисловий комплекс і землекористування, збереження і відтворення екосистем. Політично та економічно обґрунтовані рішення з питань запровадження та розвитку ринку зелених облігацій мають прийматись для багатьох секторів економіки та мають бути узгодженими з головними гравцями ринку. Тому в світовій практиці уряди країн приймають відповідні плани заходів, які використовують як орієнтир при розробці своїх власних стратегій щодо організації відповідного ринку та залучення «зеленого» фінансування в різні сектори економіки.

Концепція дозволить представити підґрунтя для плану заходів з її реалізації.

Визначені Концепцією орієнтири дозволять впорядкувати процес розроблення проєктів законів та інших нормативно-правових актів, державних програм та планів заходів для різних складових державної політики у сфері запровадження та розвитку ринку зелених облігацій.

Цим і пояснюється невідкладність прийняття цієї Концепції, а саме:

недостатньою обізнаністю органів державної влади з усіма аспектами запровадження та розвитку ринку зелених облігацій;

неузгодженістю політики у цій сфері із законодавчими та іншими нормативно-правовими актами в інших фінансово-економічних сферах;

недостатньо чітким розподілом функцій, низьким рівнем координації дій та інституційної спроможності органів державної влади щодо планування і проведення дій у зазначеній сфері;

необхідністю підготовки та удосконалення нормативної бази у цій сфері, проведення відповідних організаційних заходів.

Мета і строки реалізації Концепції

Метою Концепції є визначення напрямів, завдань і строків формування державної політики запровадження ринку зелених облігацій, що дозволить залучати фінансування в проєкти екологічного спрямування, а також утворить правові та інституційні передумови для розвитку такого ринку в Україні, підвищення його інвестиційної привабливості.

Реалізація Концепції з урахуванням визначених завдань здійснюватиметься протягом 2021 – 2023 років.

Шляхи та способи розв'язання проблеми

Для досягнення мети Концепції слід забезпечити виконання комплексних заходів за такими напрямами:

створення правових передумов для запровадження ринку зелених облігацій;

забезпечення залучення «зеленого» фінансування;

сприяння розвитку ринку зелених облігацій.

Створення правових передумов для запровадження ринку зелених облігацій здійснюється шляхом:

розробки національного керівництва щодо зелених облігацій відповідного міжнародним принципам;

встановлення таксономії, в тому числі метрики проєктів екологічного спрямування відповідно до міжнародних критеріїв та стандартів;

запровадження національних нормативів і правил щодо розкриття інформації емітентами зелених облігацій, стандартів звітності;

встановлення режиму акредитації зовнішніх верифікаторів та оцінювачів зелених облігацій;

запровадження в національному законодавстві стимулів для розвитку ринку зелених облігацій та розробки відповідних державних цільових програм;

підготовки законодавства про сек'юритизацію та забезпечені облігації, яке враховує особливості зелених облігацій.

Забезпечення залучення «зеленого» фінансування здійснюється шляхом:

підвищення обізнаності зацікавлених сторін щодо запровадження ринку зелених облігацій в Україні, залучення ключових гравців на ринок;

підтримки підготовки та реалізації пілотних проєктів з випуску зелених облігацій різними категоріями емітентів із залученням програм допомоги ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій та донорських установ;

сприяння створенню внутрішнього інвестиційного попиту на вкладення в зелені облігації з боку різних категорій потенційних інвесторів, зокрема, залучення місцевого населення та локальних інституційних інвесторів;

залучення до співробітництва міжнародних банків розвитку в питаннях підвищення кредитної якості зелених облігацій українських емітентів та інвестування в зелені облігації України;

сприяння просуванню національних емітентів зелених облігацій на зовнішні ринки капіталу;

проведення виїзних презентацій випусків (роуд шоу) на зовнішніх ринках капіталу з метою підтримки залучення міжнародних інвесторів до інвестування в українські випуски суверенних та муніципальних зелених облігацій.

Сприяння розвитку ринку зелених облігацій здійснюється шляхом:

усунення бар'єрів для розвитку та функціонування вторинного ринку облігацій, зокрема, для підвищення ліквідності зелених облігацій на фондовому ринку;

запровадження системи з відбору проєктів екологічного спрямування, у тому числі проєктів національного значення, під які можуть бути здійснені емісії суверенних зелених облігацій;

створення реєстру проєктів національного значення, під які можуть бути здійснені емісії суверенних зелених облігацій;

запровадження системи верифікації проєктів екологічного спрямування відповідно до міжнародних практик;

налагодження співробітництва із міжнародними фінансовими організаціями, зарубіжними інвестиційними компаніями та донорськими фондами з питань залучення «зеленого» фінансування;

організації та проведення навчальних програм для учасників ринку зелених облігацій та потенційних гравців.

В Плані заходів з реалізації Концепції будуть визначені ролі та обов'язки центральних органів виконавчої влади, які будуть задіяні у реалізації Концепції. Ролі та обов'язки будуть формуватись із урахуванням галузевої специфіки та існуючих механізмів впливу.

Прогноз впливу на ключові інтереси заінтересованих сторін

Запровадження та розвиток ринку зелених облігацій впливатиме на ключові інтереси таких заінтересованих сторін, як громадяни України, органи публічно-владних повноважень, суб'єкти господарської діяльності (фінансові та нефінансові компанії, інвестиційні та донорські фонди, міжнародні банки розвитку, інституційні інвестори).

Реалізація проєктів екологічного спрямування за рахунок емісії зелених облігацій позитивно вплине на якість життя громадян в цілому, покращення стану навколишнього природного середовища, розповсюдження «зелених» технологій як в короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі.

Випуск зелених облігацій дозволить залучати «зелене» фінансування у відповідні проєкти та стимулювати соціально-економічний розвиток регіонів України, а це позитивно впливатиме на реалізацію завдань визначених в стратегіях розвитку територій органів публічно-владних повноважень.

Водночас суб'єкти господарської діяльності, що випускатимуть зелені облігації, можуть диверсифікувати джерела залучення фінансування під реалізацію відповідних проєктів та отримати конкурентні переваги щодо залучення додаткового інвестиційного ресурсу.

Очікувані результати

Реалізація Концепції дасть змогу:

утворити мультиплікатор залучення фінансування в проєкти екологічного спрямування;

сприяти зменшенню споживання паливно-енергетичних ресурсів в національному енергобалансі країни, а також скороченню викидів парникових газів;

стимулювати розвиток ринку цінних паперів в Україні з використанням світового досвіду та практики;

підвищити обізнаність у сфері управління екологічними та соціальними ризиками, впливом на довкілля;

покращити інвестиційну привабливість, діловий клімат та конкурентоспроможність країни;

підвищити гарантії інвесторам, що вкладають фінансові кошти в проєкти

екологічного спрямування;

стимулювати соціально-економічний розвиток в Україні;

сприяти виконанню національних стратегічних цілей, а також взятих Україною на себе міжнародних зобов'язань.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів

Концепція передбачає реалізацію ряду комплексних заходів правового та організаційного характеру, у тому числі внесення змін в уже існуючу нормативно-правову базу, розробку нових нормативно-правових актів та проведення окремих організаційних заходів.

При підготовці до цих заходів будуть оцінені і обґрунтовані обсяги необхідних фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів з урахуванням можливостей державного і місцевих бюджетів та наявності інших джерел, передбачених законодавством.
